

Nagy Judit¹

Rendőri és igazságügyi együttműködés az EU és az Egyesült Királyság között a brexit után

Az emberek és társadalmak életében is vannak sorsfordító pillanatok, amelyek örökre megváltoztathatják a fejlődés irányát, a további „életutat”. Az én életemben Blaskó Béla tábornok úrral, a Rendőrtisztviselői Főiskola egykori igazgatójával, való 2002-es találkozásom ilyen pillanat volt. Lehetőséget adott, és ezzel elindított egy úton, a rendészeti felsőoktatás útján, amely azóta szakmai életem csúcsára is elvezetett. Köszönöm.

Bevezetés

A 2020-as esztendő első fele eddig még nem tapasztalt kihívások elé állította és egyben az együttműködés új minőségére tanította az emberiséget (koronavírus-járvány). Át kellett gondolni és alakítani a társadalmak működésének szinte minden területét, és a családok életének mindennapjait is. Az Európai Unió (EU) életében ezen globális kihívás mellett egy másik jelentős, és eddig még át nem élt történelmi pillanat is bekövetkezett, amely alapjaiban változtatta meg az EU életét, gazdasági és politikai helyzetét, jövőbeni elképzeléseit. Az Egyesült Királyság (EK) kivált az EU közösségből.

Az EK 1973-ban csatlakozott az Európai Közösségekhez, és azóta többször is felütötte a fejét a szigetállam kilépésének kérdése munkáspárti, függetlenségi párti és a konzervatív részről is. A kilépés tárgyában tartott 2016. júniusi népszavazást követően – amelyen a kilépést támogató szavazatok voltak többségben – a parlament jóváhagyásával Theresa May miniszterelnök a lisszaboni szerződés 50. cikkelyére hivatkozással 2017. március 29-én bejelentette az EK kilépési szándékát. Egy 2,5 éves intenzív tárgyalási időszakot követően 2019. december 20-án a brit parlament alsóháza 124 fős többséggel elfogadta a 2019 októberében előkészített brexitmegállapodás szövegét, amely alapján 2020. január 31-ével az EK kilépett az EU-ból, egy 2020. december 31-ig tartó átmeneti időszak beépítésével.

¹ Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Kar Nemzetközi és Európai Rendészeti Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens; r. ezredes.

Izgalmas – és az EU fennállása óta még nem „tapasztalt” – időszakot élünk meg tehát napjainkban. Kivált egy tagállam... és nemcsak *egy* tagállam, hanem az *a* tagállam, amely a világ egyik pénzügyi központjaként az EU második legnagyobb gazdaságát, harmadik legnépesebb országát, második legnagyobb nettó költségvetési befizetőjét, az ENSZ BT állandó tagjaként az EU legerősebb, nukleáris fegyverrel is rendelkező katonai hatalmát jelentette.

Az EK szerepe az uniós bel- és igazságügyi együttműködésben

Az EU-tagállamok között a rendőri és igazságügyi együttműködés nem tartozott a legátfogóbban és legintenzívebben vitatott politikák közé. El kell ismerni, hogy az ezen a területen kifejlesztett instrumentumok létjogosultsága, szerepe a legtöbb esetben akkor kapott csupán megerősítést, ha valamilyen elhíresült konkrét ügyben került a figyelem középpontjába egy-egy rendőri/igazságügyi együttműködés körébe tartozó eszköz.²

Milyen szerepe volt valójában az EK-nak az EU rendőri és igazságügyi együttműködésének fejlesztésében?

Egy szóval jellemezhetjük úgy, hogy komplikált. Az EK olyan tagállama volt az EU-nak, amely számos együttműködési forma vonatkozásában elutasító magatartást tanúsított. Azokban az együttműködési rendszerekben azonban, amelyekben részt vett, az EK aktív és megbízható szereplője volt az uniós együttműködési formáknak.

Az EK mindig is speciális szereplőként, „à la carte vendégként” vett részt az uniós együttműködésben, amely *opt out*okból és *opt in*ekből fakadó speciális szerepének jogi hátterét később három, a lisszaboni szerződéshez fűzött jegyzőkönyv (19. 21. 36.) alapozta meg (CZIGLER–HORVÁTHY 2011, 8.).

Így a 21. jegyzőkönyv³ rögzítette, hogy az EK és Írország nem vesznek részt az EUMSz V. címe alapján javasolt intézkedések elfogadásában és alkalmazásában. Ez alól egy kivételt jelentett az, hogy Írország részt vett a terrorizmus elleni harcban. Egy lényeges különbséget bevezetett a jegyzőkönyv azzal, hogy az ír és brit *opt out* azt követően a büntetőügyi és rendőri együttműködésre is kiterjedt. Ezt megelőzően ugyanis, ha a harmadik pillérben hoztak egy jogi aktust, például egy kerethatározatot, az Írországra és az EK-ra is alkalmazandó volt. Ezt követően azonban az ebben a körben meghozott aktusok ezekre az államokra csak akkor

² Például Carlos Puigdemont és más a katalán politikusok ellen kiadott európai elfogatóparancs vagy a 2015. novemberi párizsi terrortámadások kapcsán létrehozott közös nyomozócsoportok.

³ 21. jegyzőkönyv az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről.

váltak alkalmazandóvá, ha részt vettek az együttműködésben. Egy másik változást jelentett az, hogy ezután a Tanács a Bizottság javaslata alapján főszoólíthatta az EK-t és Írországot a jogszabályokhoz való csatlakozásra, amennyiben a „kívlmaradásuk gyakorlatilag lehetlenné teszi az érintett intézkedés alkalmazását más tagállamok vagy az Unió számára” (vonatkozó jegyzőkönyv, 4a. cikk).

A 19. jegyzőkönyv⁴ alapján Írország és az EK bármikor változatlanul jelezhetette, hogy a schengeni vívmányok rendelkezései egy részének vagy egészének alkalmazásában részt kíván-e venni. Új helyzetet teremtett viszont a jegyzőkönyv 5. cikke, amely a *Schengen-acquis*-val kapcsolatos módosítások esetében lehetővé tette, hogy amennyiben Írország vagy az EK nem jelentette be részvételi szándékát észszerű időn belül írásban a Tanácsnak, a többi tagállam – illetve Írország vagy az EK közül esetlegesen az, amelyik szintén részt kívánt venni benne – megerősített együttműködést vezethessen be. Emellett a jegyzőkönyv tisztázta azt a kérdést is, ha Írország vagy az EK már korábban elfogadta a *Schengen-acquis* valamely elemét (*opt in*), azonban az időközben javasolt módosítást nem kívánta elfogadni. A jegyzőkönyv (2)–(5) bekezdései lehetővé tették ilyen esetben azt, hogy a Tanács mérlegelje, hogy az érintett tagállam milyen mértékben maradjon részese az eredeti *acquis* által előírt kötelezettségeknek.

Az átmeneti rendelkezésekről szóló 36. jegyzőkönyv tartalmazott egy szabályt, amelynek értelmében a korábbi harmadik pilléres aktusok vonatkozásában fennálló öt éves átmeneti időszak lejártá előtt legkésőbb hat hónappal az EK bejelentette a Tanácsnak, hogy a korábban elfogadott, körülbelül 130 harmadik pilléres aktus tekintetében nem fogadja el a Bizottság végrehajtási jogait, valamint az Európai Bíróság joghatóságát. Ebben az esetben az öt éves időszakot követően a 2009. december 1-je előtt elfogadott jogi aktusok alkalmazása az EK tekintetében megszűnt. Ez az uniós jog fejlődése szempontjából is példanélküli, hiszen nem volt még korábban példa arra, hogy egy tagállamnak lehetősége legyen egyoldalú döntéssel „kiszerezni” egy számára korábban már kötelezettséget jelentő és alkalmazott szabályrendszerből.⁵

Politikai és szakmai törekvések az előkészítés kidolgozó szakaszában

2020. január 31-én az EK életében egy 47 éves időszak zárult le. A brexit következményeként minden területen jelentősen megváltozik az EU–EK eddigi kapcsolatrendszere, és így lesz ez a rendőri és igazságügyi együttműködés területén is.

⁴ 19. jegyzőkönyv az Európai Unió keretébe beillesztett schengeni vívmányokról.

⁵ A tagállamokat ez arra készítette, hogy átgondolják, módosítsák a korábbi, harmadik pilléres dokumentumokat, amely ugyanúgy tálcán kínálta az Egyesült Királyság részére az *opt outokkal* való „elkülönülés” lehetőségét. Nagy valószínűséggel ez volt az ára a brit ratifikációnak.

A referendumot követően az uniós intézmények, valamint a brit kormány is felvázolta főbb elképzeléseit, prioritásait a jövőbeni együttműködés vonatkozásában. Mindkét fél kiemelt fontosságúnak tartotta a hatékony együttműködést a belső biztonság területén.

Az EP a 2018. március 14-én elfogadott állásfoglalásában⁶ kihangsúlyozta, hogy az EK és az EU jövőbeni kapcsolataira vonatkozóan megfelelő és következetes irányítási keretet kell biztosítani, amelynek magában kellene foglalnia egy szilárd vitarendezési mechanizmust, elkerülve így a kétoldalú megállapodások elterjedését és azokat a hiányosságokat, amelyek az EU Svájjal való kapcsolatát jellemzik. A dokumentum az alábbi négy pillér vonatkozásában hangsúlyozta a jövőbeli együttműködési prioritásokat:

1. kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok;
2. külpolitika, biztonsági együttműködés és fejlesztési együttműködés;
3. belső biztonság;
4. tematikus együttműködés.

A belső biztonság területén kihangsúlyozta, hogy mindkét fél közös érdeke olyan partnerség kialakítása, amely folyamatos biztonsági együttműködést biztosít a közös fenyegetésekkel (terrorizmus, szervezett bűnözés) szemben, és elkerüli az e területen zajló információáramlás megszakadását. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy a schengeni térségen kívüli harmadik országok nem rendelkeznek az adatbázisokhoz való hozzáférés kiváltságával, nem vehetnek részt a prioritások és többéves stratégiai célok meghatározásában, az operatív cselekvési tervek és az uniós szakpolitikai ciklus kidolgozásában. Kihangsúlyozta, hogy védelmezni kell az EK-t érintő, folyamatban lévő eljárásokat és vizsgálatokat, átmeneti megállapodások révén külön kereteket kell kialakítani például a kiadatás (európai elfogatóparancs helyett) és a kölcsönös jogi segítségnyújtás vonatkozásában. A jövőbeli együttműködés kialakítása egy, a schengeni térséghez nem tartozó harmadik országgal kötött megállapodásokhoz hasonló elven építhető ki, amely lehetővé teszi a biztonsági vonatkozású adatcserét, illetve az uniós szervekkel, ügynökségekkel (Europol, Eurojust) és mechanizmusokkal való operatív együttműködést. A kialakított együttműködésnek szem előtt kell tartania a jogbiztonság garanciáját, az emberi jogok európai egyezményében rögzített alapvető jogok védelmét, és tiszteletben kell tartania az uniós adatvédelmi szabványokat. Hatékony mechanizmust kell kiépíteni a bűnüldözési, hírszerzési és terrorellenes műveletek terén a felek közötti jövőbeni információcseré szabályozására is.

⁶ Az Európai Parlament 2018. március 14-i állásfoglalása az EU és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatok keretéről [2018/2573(RSP)].

Az Európai Bizottságnak az EK-val – az EUSZ 50. cikke szerint – folytatandó tárgyalások előkészítéséért és lefolytatásáért felelős munkacsoportja (TF50)⁷ az alábbi négy alapvető területet emelte ki mint a jövőbeni együttműködés esszenciális területeit:

- hatékony információcsere;
- a rendvédelmi szervek közötti hatékony operatív együttműködés támogatása;
- büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés;
- pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni intézkedések.

Az EK-kormány által 2017. február 2-án elfogadott dokumentum⁸ *Bűnözés és terrorizmus elleni küzdelem területén történő együttműködés* című 11. pontja kihangsúlyozza, hogy az EK tovább kívánja folytatni a szoros együttműködést az EU-val a biztonság fenntartása érdekében, kiemelt figyelemmel az információcsere folyamatos biztosítására. Az új, mély és speciális együttműködésnek az alábbi három fő célkitűzés mentén kell kiépülnie:

- az állampolgárok biztonságának védelme és az igazságszolgáltatás fenntartása az EK-ban és az EU-ban;
- a legszorosabb és leginkább együttműködő partnerségi kapcsolat fenntartása, folytatva a barátság hosszú távú hagyományát az EU27 és az EK között;
- az együttműködés folytatása a közösen vallott demokratikus értékek alapján, a jogállamiság, jogrend tiszteletben tartásának szem előtt tartásával.

Mindezen főbb irányelvek és előkészítő dokumentumok alapján fogadták el 2020. január 31-én az EU és az EK közötti jövőbeli kapcsolatok keretének meghatározásáról szóló politikai nyilatkozatot.⁹ Ennek III. része a Biztonsági Partnerség tárgykörében célkitűzésként és alapelveként fogalmazta meg a széles körű, átfogó és kiegyensúlyozott biztonsági partnerség kialakítását Európa biztonságának, valamint állampolgárai védelmének szem előtt tartásával. A biztonsági partnerségnek (1) a bűnüldözési együttműködésre és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre, (2) a külpolitikára, a biztonságra és a védelemre, valamint (3) a közös érdekű területeken folytatott tematikus együttműködésre kell kiterjednie.

⁷ Amelynek utóda az EU–EK kapcsolatrendszerével foglalkozó munkacsoport (Task Force for Relations with the United Kingdom, UKTF) 2019. november 16-án, az Európai Bizottság Főtitkárságán belül jött létre.

⁸ UK Government White Paper, *The United Kingdom's exit from, and new partnership with, the European Union*.

⁹ *Politikai nyilatkozat az Európai Unió és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatok keretének meghatározásáról (2020/C 34/01)* (2020). Elérhető: <https://bit.ly/3kJHqKW> (A letöltés dátuma: 2020. 03. 10.)

A bűnüldözési és igazságügyi együttműködés jövőbeni kapcsolatrendszerében átfogó, szoros, kiegyensúlyozott és kölcsönös együttműködést fognak folytatni a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése és az elkövetők felelősségre vonása érdekében, annak szem előtt tartásával, hogy az EK a schengeni térséghez nem tartozó olyan harmadik országnak fog minősülni, amely nem biztosítja a személyek szabad mozgásához való jogot. Ezen együttműködés az alábbi három fő pilléren fog nyugodni:

(1) Adatcsere: Mindkét fél egyetértett abban, hogy a hatékony és gyors információcsere jelenti a modern bűnüldözés alapját, amelyet olyan módon kell jogilag szabályozni és technikailag kiépíteni a jövőre vonatkozóan, amely közel olyan minőségű adatcserét tesz lehetővé, mint a releváns uniós mechanizmusok. A nyilatkozat külön kiemeli az utasnyilvántartási adatállományban (PNR) foglalt adatok, a DNS-adatok, az ujjnyomatok és a járműnyilvántartási adatok (Prüm), valamint a körözött vagy eltűnt személyekkel és tárgyakkal kapcsolatos információk cseréjét és a bűnügyi nyilvántartási adatok cseréjét.

(2) A bűnüldöző hatóságok közötti operatív együttműködés és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés kiemelten fontos kérdés az EK Europolon és Eurojuston keresztüli együttműködés hatékony keretrendszerének kidolgozásában, valamint egyéb sikeres instrumentumokban (például közös nyomozócsoportok) való EK-részvétel jövőbeli jogi és technikai feltételeinek kiépítése, annak érdekében, hogy közel olyan minőségű együttműködés folyhasson, mint a brexit előtti együttműködési rendszerben.

(3) A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem mindkét fél számára kiemelt hangsúlyt kap, különösen a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) által kidolgozott standardok betartása és a kapcsolódó együttműködés révén.

A jövőbeni együttműködés lehetséges forgatókönyvei

Az alábbiakban a legfontosabb instrumentumok esetében vázolom röviden a lehetséges jövőbeni együttműködési forgatókönyveket.

EK–Europol-együttműködés

A teljes jogú Europol-tagságot felváltó EK–Europol-együttműködés jövőbeni lehetséges formái:

1. Alapértelmezett opció: Az EK a továbbiakban az EU 27 tagállamával az Interpol csatornáin keresztül, valamint kétoldalú megállapodások nyújtotta keretrendszerben működik együtt.

2. Stratégiai megállapodás az Europollal (harmadik államokhoz hasonló): ez az EK szempontjából jelentős visszalépést eredményezne, ugyanis a személyes adatok kivételével általános hírszerzési, stratégiai és technológiai információcserét tesz lehetővé.
3. Operatív megállapodás az Europollal (harmadik államokhoz hasonló): a személyes adatok és személyek azonosítására alkalmas adatok cseréjével is kiegészül.
4. Kiterjesztett/egyedi operatív megállapodás: Dániához hasonlóan, mégis annál redukáltabb formában (Dánia EU-tagállam!).

EK – bűnügyi jogsegély

A brexit előtt az együttműködés jogalapját az EU tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-én elfogadott egyezmény és ennek 2001. október 16-án elfogadott kiegészítő jegyzőkönyve jelenti.

Lehetséges jövőbeni forgatókönyvek:

1. Alapértelmezett opció: Az Európa Tanács égisze alatt Strasbourgban, 1959. április 20-án kelt, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei (1978 és 2001). Azon EU-tagállamokkal, amelyek nem ratifikálták az egyezményt (Luxemburg, Görögország és Olaszország), kétoldalú megállapodások szükségesek.
2. Együttműködés az EK–EU kétoldalú megállapodás alapján: Norvégia és Izland példájához hasonlóan az együttműködés folytatása a 2000. május 29-én kelt jogsegély egyezmény szerint.

EK – közös nyomozócsoportban való részvétel

A brexit előtt a nyomozócsoportban való EK-részvétel jogalapját a fentebb említett 2000. évi jogsegély egyezmény 13. cikke, és a közös nyomozócsoportokról szóló 2002. június 13-i 2002/465/IB tanácsi kerethatározat jelenti.

Lehetséges jövőbeni forgatókönyvként az alapértelmezett opció az, hogy az együttműködés alapját nemzetközi közjogi instrumentumok jelentik, hasonlóan a harmadik államok¹⁰ részvételéhez.

¹⁰ Például: az ENSZ keretében, Palermóban, 2000. december 14-én, megszületett a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény 19. cikke, az Egyesült Nemzetek Szervezete Meridában, 2003. december 10-én kelt korrupció elleni egyezmény 49. cikke, a 2000. évi jogsegély egyezmény 2001. évi jegyzőkönyvének 20. cikke.

EK – kiadatás, európai elfogatóparancs

Az együttműködés brexit előtti jogalapját az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat jelenti.

Lehetséges jövőbeni foratókönyvek:

1. Alapértelmezett opció: Az Európa Tanács égisze alatt Párizsban, 1957. december 13-án kelt, európai kiadási egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei jelenthetik az együttműködés alapját. Minden EU-tagállam ratifikálta az egyezményt, de nem mindegyik ratifikálta mind a négy jegyzőkönyvet.
2. Az európai elfogatóparancs alapján történő további együttműködés Norvégiával és Izlanddal történő, egyedi megállapodáson nyugvó együttműködés példájához hasonlóan, amely esetben az EU-tagállam megtagadhatja a kiadást akkor, ha az politikai bűncselekményre vonatkozik vagy a saját állampolgár kiadását a tagállam alkotmánya szabályozza.
3. Az 1957-es kiadási egyezmény 28. cikk (3) bekezdése alapján az EU-tagállamok kétoldalú megállapodásokat köthetnek az EK-val, de ez kevésbé hatékony és nagyon fragmentált rendszert eredményezne a tagállami hajlandóság és kodifikáció eltérése miatt.

EK–Eurojust-együttműködés

EU-tagállamként az EK az Eurojust együttműködési keretrendszerének teljes jogú tagja, amely az alábbiak szerint alakulhat a jövőben:

1. Nem lesz intézményesített EK–Eurojust-együttműködés, hanem *ad hoc* megkereséseken alapuló, illetve a harmadik államok kontaktpont-hálózatához való csatlakozással történhet az együttműködés.
2. Együttműködési megállapodás az Eurojusttal összekötő ügyész delegálása nélkül, Moldovához, Ukrajnához, Izlandhoz hasonlóan, amely lehetővé teszi az Eurojust által finanszírozott közös nyomozócsoportokban való részvételt, úgy, hogy az ország nem tagja az Európai Igazságügyi Hálózatnak.
3. Együttműködési megállapodás az Eurojusttal összekötő ügyész delegálásával, az USA-hoz és Svájc-hoz hasonlóan, amely lehetővé teszi a nyomozócsoportokon túl operatív és stratégiai megbeszéléseken való részvételt is, de az ország nem tagja az Európai Igazságügyi Hálózatnak.

EK-, SIS II- és ECRIS-együttműködés

A brexit előtt az EK teljes jogú tagként vesz részt az ECRIS-együttműködésben,¹¹ de mivel az EK a schengeni térséghez nem csatlakozott, ezért rendelkezik hozzáféréssel a SIS II-höz,¹² de annak csak a rendőri együttműködésében vesz részt.

Lehetséges jövőbeni forgatókönyvek:

1. Alapértelmezett együttműködés: Az EK-nak nem lesz hozzáférése a SIS II- és ECRIS-rendszerhez, ezáltal az együttműködés alapját az Interpol adatbázisai jelentik, valamint az Európa Tanács által 1959-ben elfogadott kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény 13. cikkének bűnügyi nyilvántartásra vonatkozó rendelkezései.
2. Egyedi kétoldalú megállapodás kötése az EU és EK között arra vonatkozóan, hogy az EK ECRIS- és SIS II-hozzáférése a továbbiakban is megmaradjon. Erre vonatkozóan azonban nincsen semmilyen korábbi gyakorlat harmadik államokkal.

EK–PNR-együttműködés

Az EK – Dániával ellentétben – teljes terjedelmében részt vesz az irányelv alkalmazásában, amely a jövőben az alábbiak szerint alakulhat.

1. Alapértelmezett opció: Az EU-tagállamoknak és az Europolnak nem lesz hozzáférése az EK-ba utazók adataihoz. Az EU-nak azonban lesz hozzáférése az EK-ból EU-ba utazók PNR-¹³ adataihoz. Az irányelv 13. cikke lehetővé tesz *ad hoc* információcserét harmadik államokkal egyedi esetekben.
2. Együttműködés – EU–EK kétoldalú megállapodás alapján – az USA és Ausztrália példájához hasonlóan.
3. Egyedi kétoldalú megállapodás kötése az EK és EU között, a PNR-irányelve keretének fenntartása céljából.

¹¹ Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer.

¹² Schengeni Információs Rendszer II. generációja.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/681 irányelve (2016. április 27.) az utasnyilvántartási adatállománynak (PNR) a terrorista bűncselekmények és súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése, nyomozása és a vádeljárás lefolytatása érdekében történő felhasználásáról.

EK – prümi határozat¹⁴ keretében történő együttműködés

Az EK 2016 májusában csatlakozott a prümi együttműködéshez, és az 2017-től lépett életbe a gyakorlatban (bár nehézségekkel).

Lehetséges jövőbeni forgatókönyvek:

1. Alapértelmezett opció: Amennyiben nem lesz az EK-nak hozzáférése a prümi adatbázishoz, úgy ujjnyomatok tekintetében az Interpol adatbázisának használata lesz irányadó, a DNS-adatokhoz való hozzáférést pedig az EU-tag-államokkal kötendő kétoldalú megállapodásokkal lehet biztosítani.
2. EU–EK kétoldalú megállapodás alapján: Norvégia és Izland példájához hasonlóan meghatározott hozzáférés biztosítása.

EK–EURODAC-¹⁵ együttműködés

Az EK brexit előtti teljes jogú partnerként való részvételének jövőbeli lehetőségei:

1. Alapértelmezett opció: Az EK nem rendelkezik hozzáféréssel az EURODAC-rendszerhez, és egyben a Dublin III-rendelet sem lesz alkalmazandó az esetében. (Amennyiben sikerül a prümi együttműködés keretében egyedi kétoldalú megállapodást elfogadni, úgy az ujjnyomatok és DNS-adatok tekintetében az információcsere tovább folyhat.)
2. Kétoldalú megállapodás az EK és az EU között: az EK marad a Dublin III-rendelet részese, és a megállapodás alapján marad a hozzáférése az EURODAC-adatbázishoz.

Összegzés

Az EK igazán soha nem lesz klasszikus értelemben vett „harmadik állam” az EU-együttműködések szempontjából – az elmúlt közel fél évszázados szoros együttműködés, közös fenyegetettség, a kiépült szakértői hálózatok és az EK eddigi kiemeltebb, aktívabb szerepe miatt.

A 2018. július 12-én megjelent *Az Egyesült Királyság és az Európai Unió jövőbeni kapcsolata* címet viselő közlemény alapján az EK olyan együttműködésre törekszik, amelyre még nem volt példa harmadik ország és az EU között. Céljuk

¹⁴ A Tanács 2008/616/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről szóló 2008/615/IB határozat végrehajtásáról.

¹⁵ 603/2013/EU rendelet a menedékkjogot kérelmező személyek ujjlenyomatainak összehasonlítását szolgáló európai rendszer létrehozásáról (EURODAC).

az, hogy – fenntartva a már megszokott adatcserét – hatékony információcsere és határokon átívelő együttműködés valósulhasson meg, a már korábban megszokott eszközök használatával – amellet, hogy biztosítják az állampolgárok adatainak védelmét.

Az EK–EU speciális egyezmények hatálybalépéséhez szükséges a tagállami ratifikációk hatékonysága, amely azonban tagállamonként nagy eltérést mutathat (az elfogatóparancs és kiadatás esetében akár tagállami alkotmánymódosítást is igényelhet, amely időigényes folyamat).

Az EK és a tagállamok kétoldalú megállapodásai nem jelenthetnek minden esetben megoldást, mivel egyrészt nagyon eltérő, fragmentált szabályozási rendszerhez is vezethet, másrészt pedig vannak olyan területek, ahol az EU kizárólagos jogalkotási hatáskörrel rendelkezik.

A jövőbeni együttműködés kulcsszavai: közös érdek, kölcsönös elismerés, emberi jogok védelme, adatvédelem, kölcsönösség, bizalom és hagyománytisztelt.

Irodalomjegyzék

Az Európai Parlament 2018. március 14-i állásfoglalása az EU és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatok keretéről (2018/2573(RSP)) (2018). Elérhető: <https://bit.ly/33UWorG> (A letöltés dátuma: 2020. 03. 10.)

CZIGLER Dezső Tamás – HORVÁTHY Balázs (2011): A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség jogforrásainak feltárása. *Jog, Állam, Politika*, 3. évf. 2. sz. 3–25.

FIJNAUT, Cyrille (2019): *European Police and Judicial Cooperation: The Irony of Brexit*. Elérhető: <https://shoc.rusi.org/informer/european-police-and-judicial-cooperation-irony-brexit> (A letöltés dátuma: 2020. 03. 10.)

KISS Lilla Nóra (2018): Az Európai büntetőügyi együttműködés és az Egyesült Királyság kapcsolata. *Miskolci Jogi Szemle*, 13. évf. 1. sz. 112–127. Elérhető: www.mjsz.uni-miskolc.hu/files/egyeb/mjsz/201801/10_kisslillanora.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 03. 10.)

LOSONCZ Miklós (2017): *Az Egyesült Királyság kilépése az EU-ból és az Európai Integráció*. Budapest, Budapesti Gazdasági Egyetem.

Politikai nyilatkozat az Európai Unió és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatok keretének meghatározásáról (2020/C 34/01) (2020). Elérhető: <https://bit.ly/348Qh3l> (A letöltés dátuma: 2020. 03. 10.)

The United Kingdom's Exit From and New Partnership With the European Union (2017). Elérhető: <https://bit.ly/2XWlmTP> (A letöltés dátuma: 2020. 03. 10.)